

DR. PHIL. HABIL. MÁRIA GYÖNGYÖSI

Vita

Abschlüsse:

1987: Germanistik und Slawistik an der Loránd-Eötvös-Universität (ELTE), Budapest
Studienaufenthalte in St. Petersburg (Frühlingssemester 1983) und Moskau (Frühlingssemester 1986)

1982: Abitur in Budapest

Wissenschaftliche Titel

Habilitation (2016) mit der Schrift Стих – цикл – поэтика (Блок, Рильке, Пастернак)

PhD (2001) mit der Dissertation Александр Блок и немецкая культура (Новалис, Гейне, Ницше, Вагнер)

Tätigkeit

Mai 2023: Erasmus+ Lehrendenmobilität an der University of Latvia (Riga)

2018-2022: Leiterin des Lehrstuhls für russische Sprache und Literatur am Institut für slawische und baltische Philologie der Philosophischen Fakultät der Loránd-Eötvös-Universität (Budapest)

Sommersemester 2018: Lehrbeauftragte für Russische Literaturwissenschaft an der Universität Wien (in deutscher Sprache)

2017-: habilitierte Dozentin des Lehrstuhls für russische Sprache und Literatur

Dezember 2016: Vortrag im Seminar für Slavische Philologie der Georg-August-Universität Göttingen „Modernismus in der russischen und deutschen Literatur (Die Poetik der Stadt in der Lyrik von Aleksandr Blok und Rainer Maria Rilke)“

2008-2011: János-Bolyai-Forschungstipendium der Ungarischen Akademie der Wissenschaften

Sommersemester 2007: Lehrbeauftragte für Russische Literaturwissenschaft an der Universität Wien (in russischer Sprache)

1998-: tätig am Lehrstuhl für russische Sprache und Literatur der Universität ELTE

E-Mail: gyongyosi.maria@btk.elte.hu

Unterrichtsschwerpunkte

- russische Literatur und Kultur der Jahrhundertwende und des 20. Jahrhunderts
- Literaturtheorie
- russische Lyrik

Forschungsinteressen

- Kryptopoetik
- komparatistische Fragestellungen (v. a. im Œuvre von A. Blok, R. M. Rilke und B. Pasternak)
- Geschichte der russisch-deutschen Literaturbeziehungen
- russische Lyrik in der Periode der Jahrhundertwende und in der 1. Hälfte des 20. Jahrhunderts
- Lyriktheorie
- Verslehre

Publikationen

Monographien

- Стих – цикл – поэтика. Блок, Рильке, Пастернак. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2016. 242 p. (Русская культура в Европе / Russian Culture in Europe; 12.)
- А. Блок и немецкая культура. Новалис, Гейне, Ницше, Вагнер / A. Blok und die deutsche Kultur. Novalis, Heine, Nietzsche, Wagner. (Vergleichende Studien zu den Slavischen Sprachen und Literaturen, Bd. 9. Hg. von R. Belentschikow und R. Ibler). Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang, 2004.

Mitherausgeberschaft

- Nonum annum. Köszöntőkötet Hetényi Zsuzsa professzor tiszteletére. Budapest, ELTE BTK Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék, 2020.
- Ad vitam aeternam. Tanulmánykötet Nagy István 70. születésnapjára [Festschrift für István Nagy zu seinem 70. Geburtstag]. (= Olvasatok 6.) Felelős szerkesztő: Gyöngyösi Mária. Szerkesztők: Banchenko Aleksandra, Józsa György Zoltán, Palágyi Angela és H. Végh Katalin. Budapest, ELTE BTK Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék, Orosz Irodalom és Irodalomkutatás – Összehasonlító Tanulmányok Doktori Program, 2017.
- Лермонтов в литературной критике XXI века. Коллективная монография. (= Olvasatok 4.) Editors: Mária Gyöngyösi, Katalin Kroó, Tünde Szabó. Budapest, 2015.

Aufsätze

Die aktuelle Liste s. im PDF-File!

Ältere Aufsätze:

- Poetic Antecedents to Zhivago's Poem 'Avgust' (Metric, Rhymes, and Motifs) // WIENER SLAVISTISCHES JAHRBUCH 7 pp. 112-119. , 8 p. (2019)
- „Az elválás tudománya”. Ovidius Keservei és Mandelstam Tristia című versciklusa // OKOR: FOLYÓIRAT AZ ANTIK KULTÚRÁRÓL XVI:(3) pp. 8-19. (2017).
- A költő hivatása. A. Blok vallomásos lírája és R. M. Rilke tárgyversei // Omnis amor incipit ab aspectu: Köszöntő könyv Jászay László 65. születésnapjára (szerk. Janurik Szabolcs, Palágyi Angela, Pálosi Ildikó). Budapest: ELTE BTK Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék, 2016, 79-86.

- Переключки драмы «Роза и Крест» с «Фаустом» Гете // Шахматовский вестник. Вып. 14. Александр Блок. «Роза и Крест»: исследования и интерпретации. Москва: ИМЛИ РАН, 2017, 233-245.
- A „törpe” Alekszandr Blok mitopoétikájában (Alakváltozatok és forrásaik) [Der „Zwerg” in der Mythopoetik von Aleksandr Blok (Gestaltvarianten und ihre Quellen)] // Nexus linguarum. Köszöntő kötet a 80 éves Nyomárkay István akadémikus tiszteletére. Budapest: ELTE BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet Szláv Filológiai Tanszék, 2017, 101-114.
- Gyöngyösi, Mária; Bóna, Éva: Концепция пространства в танатопэтике Марины Цветаевой в зеркале Библии и греческой мифологии [Térkonferenciók Marina Cvetajeva tanatopoétikájában a Biblia és a görög mitológia tükrében] // VESTNIK KARAGANDINSKOGO GOSUDARSTVENNOGO UNIVERSITETA SERIYA FILOLOGIJA (ISSN: 0142-0843) 82: (2) pp. 33-39. (2016).
- Az „örök nőiség” költői: Blok és Ibsen [Dichter des „Ewig-Weiblichen”: Blok und Ibsen] // „A ja sz vami”. Tanulmánykötet Szőke Katalin születésnapjára. (= Dolce Filologia 14.) Budapest, 2016, 61-74.
- «Шаги Командора» в свете мотивики легенды о Дон Жуане // Александр Блок: Исследования и материалы. Отв. ред. Н. Ю. Грякалова. СПб.: Издательство «Пушкинский Дом», 2016 (Т. 5.), 130-165.
- Венеция глазами Рильке и Блока // Szlávok és magyarok. Köszöntő könyv Zoltán András 65. születésnapjára. (= Olvasatok 5.) Szerk. Hegedűs I., Janurik Sz., Laczházi A. Budapest, 2015, 91-99.
http://szlavintezet.elte.hu/publications/russ_pub/zoltan65/za_65.shtml
- Из подтекстов поэмы «Возмездие» Блока: Лермонтов и Ибсен // Лермонтов в литературной критике XXI века. Коллективная монография. (= Olvasatok 4.) Budapest, 2015, 60-73.
- Alekszandr Blok és az I. világháború: valóság és költészet [Aleksandr Blok und der Erste Weltkrieg: Wahrheit und Dichtung] // Háborúk és békék. Hagomány és megújulás a szláv népek történelmében és kultúrájában V. (szerk. Szabó T., Szili S.). Szombathely: Szláv Történelmi és Filológiai Társaság, 2015, 257-270.
- Александр Блок – новатор или традиционалист? (стихovedческий подход) // Revitalizace hodnot: umění a literatura II. Týmová monografie. Editor J. Dohnal. Brno: Ústav slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2015, 437-444.
- Еще раз о вопросе «Пастернак и Блок»: Интертекстуальность в «Стихотворениях Юрия Живаго» // Studia Slavica Hung. 58/1 (2013), S. 55-66.
- В чем назначение поэта? «Исповедальность» лирики Блока vs. «стихи-предметы» Рильке // Revitalizace hodnot: Umění a literatura. Kolektivní monografie. Brno: Tribun, 2013, 147-155.
- Die Poetik der Stadt in der Lyrik von Rainer Maria Rilke und Aleksandr Blok // Studia Slavica Hung. 57/1 (2012), 189-208.
- Сердце – интеллект – искусство: две переписки (Райнер Мария Рильке – Лу Андреас-Саломе, Борис Пастернак – Ольга Фрейденберг) // «Życie serca». Duch-dusza-ciało i relacja Ja- Ty w literaturze i kulturze rosyjskiej XX-XXI wieku // Rossica Lublinensia VII, współred. J. Tarkowska, A. Gozdek, R. Rybicka, M. Ułanek, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2012, 375-385.
- Два типа художественной субъективности: стихотворения Рильке и Блока на тему испанского танца // Шахматовский вестник. Выпуск 12. Биография как источник и контекст творчества А. Блока. Отв. ред. И. С. Приходько. Москва: ИМЛИ РАН. 2011, 350-361.
- Поэма Блока «Соловьиный сад» и сюжет «Тангейзера» (От немецкого романтизма к Р. Вагнеру) // Александр Блок: Исследования и материалы / Отв. ред. Н.Ю. Грякалова. СПб.: Издательство «Пушкинский Дом», 2011, 178-193.
- Die Poetik der Stadt und des Raumes: Parallelen in den Werken von Rilke und Pasternak // Germanoslavica: Zeitschrift für germano-slawische Studien. Jahrgang 21 (2010), Heft 1-2: Kulturen und Literaturen zwischen Ost und West. Prag, 93-108.

- Заметки к европейскому контексту творчества Блока 1908 года: немецкоязычный символизм (Георге, Гофмансталь, Рильке) // Шахматовский вестник. Выпуск 10-11 (2010). Москва: Наука, 68-87.
- От Всадника и Незнакомки к Руси и «ветру» (Заметки к теме «Блок и Гоголь») // Гоголь и 20 век: материалы международной конференции, организованной докторской программой ELTE «Русская литература и культура между Востоком и Западом». Budapest, 2010, 88-97.
- Friedrich Schiller und der russische Symbolismus. Die kritische Prosa von V. Ivanov und A. Blok // Die Ost-West-Problematik in den europäischen Kulturen und Literaturen: ausgewählte Aspekte (Kollektive Monographie). Hrsg. S. Ulbrecht, H. Ulbrechtová. Slovanský ústav AV ČR, v. v. i. Neisse Verlag, Praha, Dresden, 2009, 389-406.
- Александр Блок и Э. Т. А. Гофман // Studia Slavica Hung. 53/2 (2008), 343-351.
- Blok 1912-es verse Vjacseszlav Ivanovhoz [Blok's Gedicht aus dem Jahre 1912 an Vjačeslav Ivanov] // „Szóba formált világ”. Tanulmánykötet Han Anna habilitált egyetemi docens születésnapjára. (= Dolce Filologia VII.) Budapest, 2008, 53-68.
- «Память метра» (К возможным претекстам одного стихотворения А. Блока) // Litteraria Humanitas (Brno) XIV, 2006, 47-57.
- К стихотворению А. А. Блока «Грустя и плача и смеясь...» // Sub Rosa. Köszöntő könyv Léna Szilárd tiszteletére. Szerk. Atanaszova-Szokolova D. Budapest, 2005, 252-257.
- Заметки о взаимосвязях метра, рифмы и пятистишной строфы у Блока // Russica Hungarica. Исследования по русской литературе и культуре. Русистика в будапештском университете имени Этвеша Лоранда. Szerk. Atanaszova-Szokolova D. és Hetényi Zs. Budapest-Москва: Водолей Publishers, 2005, 43-56.
- К характеристике образа Демона и демонического начала в поэзии и живописи. Лермонтов, Врубель, Блок // Литература и визуальность (Studia Russica XXI). Szerk. Han A. és Hetényi Zs. Budapest, 2004, 269-275.
- «Гимны к ночи» Новалиса на русском языке. Заметки к переводам И. Коневского и Вяч. Иванова // Интерпретация и перевод: материалы симпозиума «Интерпретация и перевод как факты филологической интердисциплинарности» (Szerk. Szigethi A. és Wolosz R.). Pécs, 2004, 45-54.
- «...к иным горизонтам летим»: Коневской и Ницше // Moderna – avantgarda – postmoderna (Litteraria Humanitas XII). Szerk. D. Kšicová és I. Pospíšil. Brno, 2003, 115-123.
- Голубой цветок, Ночная Фиалка и «старинные розы». Заметки к символике цветов у Блока // Miscellanea Corviniana. Köszöntő könyv Hollós Attila 70. születésnapjára. Szerk. Abonyi R., Janurik Sz., Zoltán A. 2003. www.btk.elte.hu/eastslav/a19.rtf
- Heine im Schaffen von Aleksandr Blok // Heine (1797-1856) // Arbeiten zur Deutschen Philologie, Bd. XXVI. Hg. E. Kiss, T. Lichtmann). Debrecen, 2002, 189-199.
- Из подтекстов книги «Сестра моя – жизнь»: Ленау, Гейне, Блок // Поэтический мир Пастернака (Studia Russica XIX). Szerk. Han A. Budapest, 2001, 353-362.
- К проблеме «Блок и Вагнер» // Studia Slavica Hung. 45/1-4. (2000), 245-260.
- К вопросу Блок и Ницше // Studia Slavica Hung. 43 (1998), 135-149.
- Zu Heines Bedeutung im russischen Symbolismus // Nyelv, stílus, irodalom. Köszöntő könyv Péter Mihály 70. születésnapjára. Szerk. Zoltán A. Budapest, 1998, 184-189.
- Петербург Александра Блока // Dolce Filologia. Irodalomtörténeti, kultúratörténeti és nyelvészeti tanulmányok Zöldhelyi Zsuzsa c. egyetemi tanár, az MTA doktora 70. születésnapja tiszteletére. Szerk. Hetényi Zs. Budapest, 1998, 278-289.

Rezensionen

- Horst-Jürgen Gerigk, Ein Meister aus Russland. Beziehungsfelder der Wirkung Dostojewskijs. Vierzehn Essays. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 2010. 215 S. //

Dostoevsky Studies. The Journal of the International Dostoevsky Society 16 (2012) Heidelberg: Attempto Verlag, 242-246.

- Михай Петер, Русское стихосложение (Вводный курс) / Péter Mihály, Orosz verstan (Bevezetés). Bibliotheca Baltoslavica Budapestiensis III. Redigit A. Zoltán. ELTE Ukrán Filológiai Tanszék – Argumentum. Budapest, 2008, 120 S. // Studia Slavica Hung. 55/1. (2010), 146-148.
- Tanja Zimmermann, Abstraktion und Realismus im Literatur- und Kunstdiskurs der russischen Avantgarde. Wiener Slawistischer Almanach, Literarische Reihe, hg. von A. A. Hansen-Löve, Sonderband 68, Unterreihe Intermedialität, Band 4. Wien-München, 2007. 380 S. // Studia Slavica Hung. 55/1. (2010), 148-152.
- Julia Kursell, Schallkunst. Eine Literaturgeschichte der Musik in der frühen russischen Avantgarde. Wiener Slawistischer Almanach, hg. von A. A. Hansen-Löve, Sonderband 61, Unterreihe Intermedialität, Band 2. München, 2003. 342 S. // Studia Slavica Hung. 51/3-4. (2006), 438-440.
- Rolf-Dieter Kluge, Ivan S. Turgenev. Dichtung zwischen Hoffnung und Entsagung. München: Erich Wewel Verlag, 1992. 159 p. // Studia Slavica Hung. 40 (1995), 379-384.
- D. Makszimov, Rúszkije poety nacsala veka (A századelő orosz költői). Leningrád, 1986. 404 l. (Д. Максимов, Русские поэты начала века. Ленинград, Советский писатель) // Filológiai Közlöny 39/1 (1993), 97-103.
- Lorenzo Amberg, Kirche, Liturgie und Frömmigkeit im Schaffen von N. V. Gogol'. Bern-Frankfurt/M.-New York-Paris: Verlag Peter Lang, 1986. 260 p. (Slavica Helvetica, Bd. 24) // Studia Slavica Hung. 37 (1991-1992), 432-436.